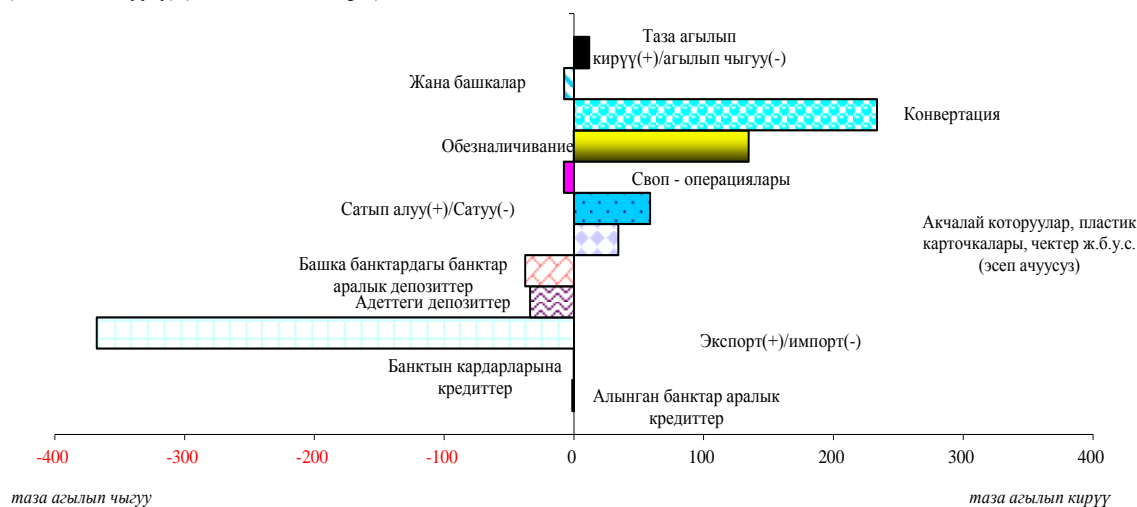

Валюта рыногу (2014-жылдын октябрь айы)

1-график. Накталай эмес АКШ долларыны коммерциялык банктарына таза агылып кирүүсү (агылып чыгуусу) (млн. АКШ доллары)

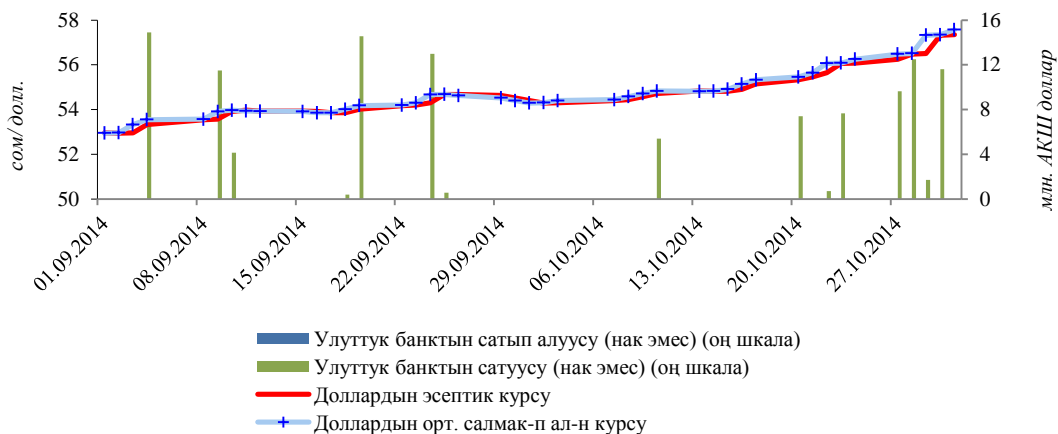

Өткөн айдагыга салыштырганда октябрь айында тышкы булактар тарабынан басымдын өсүшүнө байланыштуу, бир АКШ доллары үчүн 54,5202 сомдон 57,3484 сомго чейин америка валютасынын алмашуу курсунун бир аз жогорулоосу байкалган. Эсептик курстун төмөндөшүнүн негизги баскычы кароого алынып жаткан мезгилдин акырына туура келген. Рыноктун ири катышуучулары тарабынан валютага болгон сунуштун көбөйүшү негизинен банктардын конвертациялык операцияларынын жана акча каражаттарын нак акчага айландыруу ишинин, ошондой эле өлкөгө акча которуу системасы боюнча (1-график) түшкөн каражаттардын натыйжасында алынган долларлардын эсебинен жүзөгө ашырылган.

Кароого алынып жаткан мезгил ичинде чет өлкө валютасын сатып алуу-сатуу боюнча операциялардын жалпы көлөмү өткөн айдагы тиешелүү көрсөткүчкө салыштырганда 73,7 млрд сом өлчөмүндө түптөлүп, 27,7 пайызды түзгөн. Мунун себеби, алмашуу бюролорунун нак операциялар сегментинде иш жигердүүлүгүнүн сандык мааниде алганда 41,8 пайыз, 31,0 млрд. сомго чейин, коммерциялык банктардын нак эмес операциялар сегментинде 11,0 млрд сомго чейин (+32,1 пайыз) жана нак операциялар сегментинде 31,6 млрд сомго чейин (+15,1 пайыз) көбөйүүсү болгон.

Банктар аралык валюта тооруктарынын чогуу алгандыгы жүгүртүлүшү өткөн айдын тиешелүү көрсөткүчүнө салыштырганда 8,3 пайызга көбөйүү менен 148,8 млн АКШ долларын түзгөн. Улуттук банк алмашуу курсунун кескин өзгөрүүсүн текшилөө максатында, кароого алынып жаткан мезгил ичинде нак жана нак эмес формада чет өлкө валютасын 56,9 млн АКШ доллар суммасында сатуу боюнча интервенцияларды жүргүзгөн (2013-жылдын ушул эле мезгилинде чет өлкө валютасын сатуу жана сатып алуу боюнча интервенцияларды жүргүзгөн эмес) (2-график).

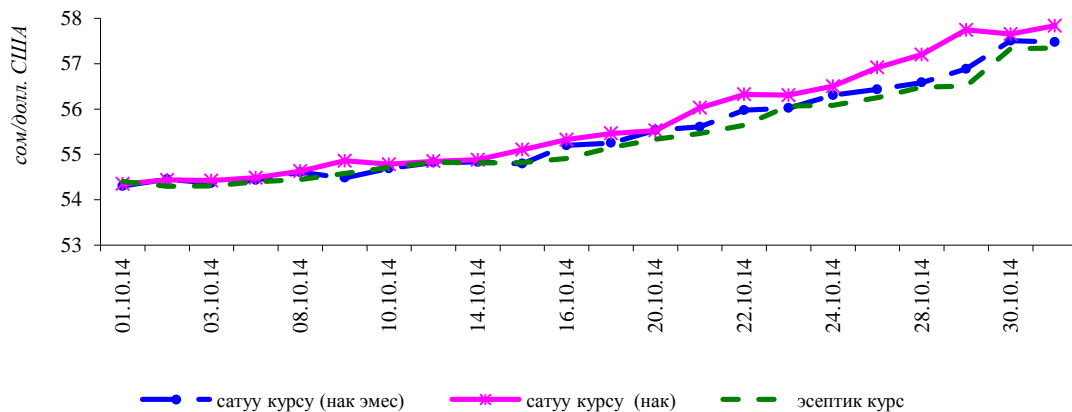
2-график. АКШ доллар курсунун динамикасы

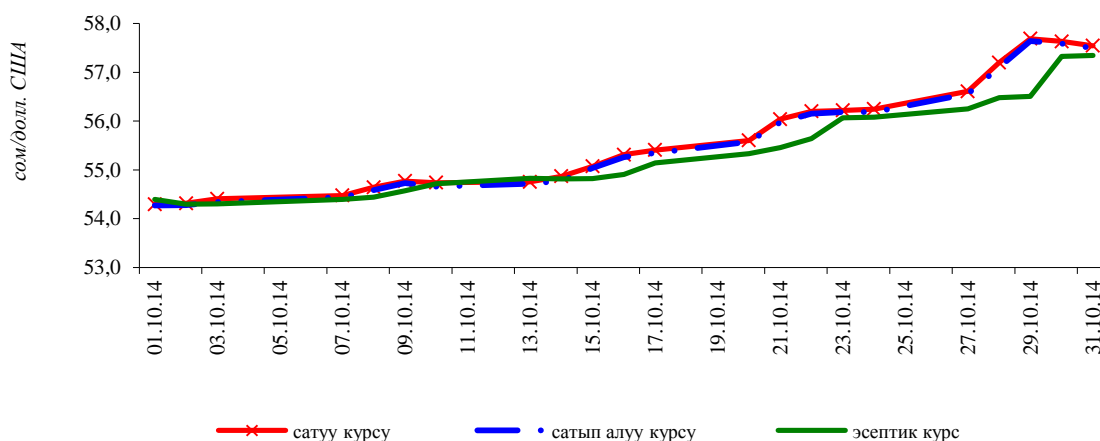
Улуттук банк кароого алынып жаткан мезгил ичинде коммерциялык банктар менен мурдагыдай эле СВОП-операцияларын жүргүзгөн эмес.

Валюталардын негизги түрлөрү боюнча бөлүштүргөндө операциялар көлөмүнүн ар багыттагы кыймылы байкалган. Мында, ишке ашырылган операциялардын жалпы көлөмүндө валюталардын үлүштүк катышы төмөндөгүдөй бөлүштүрүлгөн: АКШ долларындагы операциялардын салыштырма салмагы 1,3 пайыздык пунктка, 61,3 пайызга; казак теңгесинде 0,5 пайыздык пунктка, 7,0 пайызга чейин көбөйгөн. Орус рубли менен ишке ашырылган операциялардын үлүшү 1,0 пайыздык пунктка төмөндөө менен 30,2 пайызды түзгөн, евро валютасында - ай ичинде 0,7 пайыздык пунктка төмөндөө менен 1,6 пайызда түптөлгөн.

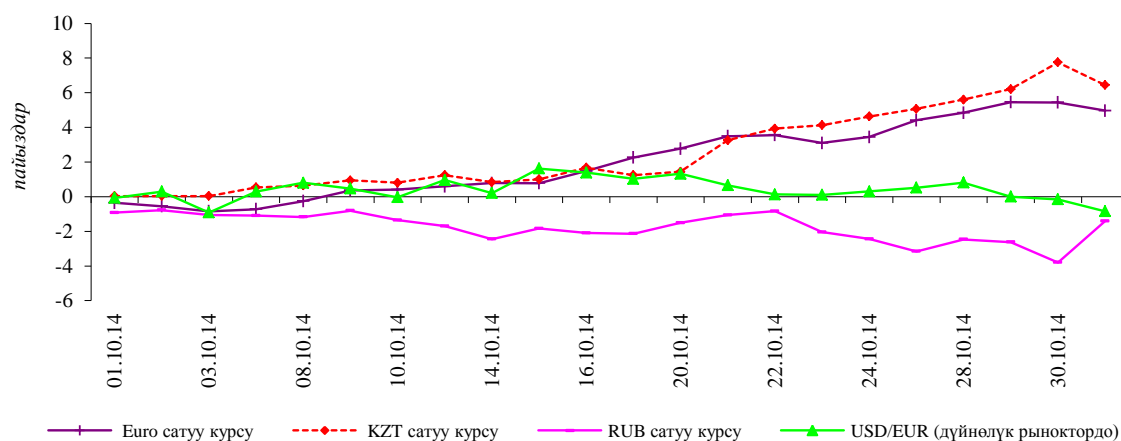
3-график. Коммерциялык банктарда нак жана нак эмес АКШ долларынын курсунун динамикасы

4-график. Алмашуу бюролорунда АКШ долларынын курсунун динамикасы

5-график. Алмашуу бюролорунда негизги валюталардын курстарынын жана дүйнөлүк рынокто АКШ долларынын курсунун өзгөрүү арымынын динамикасы

1-таблица. Операциялардын түрлөрү боюнча чет өлкө валютасын сатып алуу жана сатуу көлөмү (сомдук эквивалентте)

млн. сом

Мезгил аралыгы	Жалпы операциялардын көлөмү	Комм. банктардын накталай эмес операциялары		Комм. банктардын накталай операциялары		Алмаштыруу бюролордун накталай операциялары		
		Операциялардын көлөмү	Үлүш (%)	Операциялардын көлөмү	Үлүш (%)	Операциялардын көлөмү	Үлүш (%)	
2013	10	42 897,0	7 102,4	16,6	31 612,2	73,7	4 182,4	9,8
	11	33 607,6	4 884,3	16,6	24 675,1	73,4	4 048,2	12,1
	12	36 538,7	4 492,4	14,5	27 766,9	76,0	4 279,3	11,7
2014	01	24 803,9	2 945,5	12,3	18 519,1	74,7	3 339,2	13,5
	02	30 071,0	7 961,2	11,9	17 994,7	59,8	4 115,0	13,7
	03	45 081,1	8 512,6	26,5	21 763,0	48,3	14 805,5	32,8
	04	46 760,3	8 085,1	17,3	21 670,9	46,3	17 004,3	36,4
	05	47 882,3	6 522,9	13,6	23 511,3	49,1	17 848,1	37,3
	06	53 731,2	8 922,2	16,6	26 024,8	48,4	18 784,2	35,0
	07	52 421,0	10 187,8	19,4	26 195,6	50,0	16 037,6	30,6
	08	62 126,6	11 917,4	19,2	27 774,5	44,7	22 434,7	36,1
	09	57 719,9	8 348,9	14,5	27 483,5	47,6	21 887,5	37,9
	10	73 683,0	11 026,1	15,0	31 622,3	42,9	31 034,6	42,1

2-таблица. Валюталар боюнча чет өлкө валютасын сатып алуу жана сатуу көлөмү (сомдук эквивалентте)

млн. сом

Мезгил аралыгы	Жалпы операциялардын көлөмү	АКШ доллары			Евро		Орус рубли		Казак теңгеси		Жана башкалар	
		көлөм	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш
2013	10	42 897,0	25 505,5	59,5	1 594,2	3,7	12 772,4	29,8	3 016,8	7,0	8,2	0,0
	11	33 607,6	20 652,9	61,5	1 017,2	3,0	9 355,4	27,8	2 575,5	7,7	6,7	0,0
	12	36 538,7	22 098,3	60,5	860,5	2,4	11 222,1	30,7	2 348,7	6,4	9,0	0,0
2014	01	24 803,9	15 311,8	61,7	746,4	3,0	7 694,2	31,0	1 044,2	4,2	7,3	0,0
	02	30 071,0	21 360,4	71,0	811,7	2,7	6 903,4	23,0	986,6	3,3	8,8	0,0
	03	45 081,1	28 272,0	62,7	704,4	1,6	14 064,5	31,2	2 034,4	4,5	5,9	0,0
	04	46 760,3	28 744,6	61,5	837,9	1,8	15 243,2	32,6	1 925,7	4,1	8,9	0,0
	05	47 882,3	28 093,5	58,7	803,8	1,7	16 273,7	34,0	2 705,4	5,7	6,0	0,0
	06	53 731,2	31 970,2	59,5	856,9	1,6	17 628,7	32,8	3 264,5	6,1	10,9	0,0
	07	52 421,0	32 505,9	62,0	1 011,8	1,9	14 429,8	27,5	4 464,2	8,5	9,3	0,0
	08	62 126,6	38 361,8	61,8	1 095,9	1,8	16 294,3	26,2	6 367,5	10,3	7,2	0,0
	09	57 719,9	34 632,9	60,0	1 329,3	2,3	18 002,5	31,2	3 748,2	6,5	7,1	0,0
	10	73 683,0	45 153,6	61,3	1 178,8	1,6	22 223,8	30,2	5 121,8	7,0	4,9	0,0

3-таблица. Четөлкө валюталарынын сомго карата курсу боюнча маалыматтар

Мезгил аралыгы	Айдын акырына карата эсептик курс				Бир ай ичинде эсептик курстун четтөөсү				
	АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак теңгеси	АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак теңгеси	
2013	10	48,5027	66,7809	1,5128	0,3143	-0,2%	1,7%	0,6%	-0,7%
	11	48,9590	66,6234	1,4750	0,3186	0,9%	-0,2%	-2,5%	1,4%
	12	49,2470	67,7048	1,5047	0,3206	0,6%	1,6%	2,0%	0,6%
2014	01	50,4158	68,6613	1,4304	0,3241	2,4%	1,4%	-4,9%	1,1%
	02	52,4359	71,6379	1,4545	0,2849	4,0%	4,3%	1,7%	-12,1%
	03	54,4813	74,6884	1,3723	0,2993	3,9%	4,3%	-5,7%	5,1%
	04	53,9615	74,8365	1,5116	0,2964	-1,0%	0,2%	10,2%	-1,0%
	05	52,2705	71,1872	1,5086	0,2849	-3,1%	-4,9%	-0,2%	-3,9%
	06	52,0649	70,9098	1,5481	0,2837	-0,4%	-0,4%	2,6%	-0,4%
	07	51,7518	69,3526	1,4485	0,2820	-0,6%	-2,2%	-6,4%	-0,6%
	08	52,9561	69,8517	1,4339	0,2910	2,3%	0,7%	-1,0%	3,2%
	09	54,5202	69,1125	1,3842	0,2997	3,0%	-1,1%	-3,5%	3,0%
	10	57,3484	72,1127	1,3216	0,3171	5,2%	4,3%	-4,5%	5,8%

4-таблица. Алмашуу бюролорунда четөлкө валюталарынын сомго карата курсу боюнча маалыматтар

Мезгил аралыгы	Бир ай ичиндеги орточо маржа				Валюталарды сатуу курсунун орточо ченелишкен четтөөсү				Бир ай ичинде валюталарды сатуу курсунун четтөөсү				
	АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак теңгеси	АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак теңгеси	АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак теңгеси	
2013	10	0,2%	0,4%	0,6%	0,7%	0,1%	0,1%	0,2%	0,1%	-0,3%	1,6%	0,8%	-0,5%
	11	0,2%	0,4%	0,6%	0,6%	0,0%	0,1%	0,2%	0,1%	0,9%	0,0%	-2,2%	0,8%
	12	0,3%	0,4%	0,6%	0,6%	0,1%	0,1%	0,2%	0,1%	0,8%	1,0%	0,9%	0,1%
2014	01	0,3%	0,4%	0,7%	0,8%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	2,0%	1,7%	-3,8%	2,2%
	02	0,4%	0,6%	0,6%	2,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%	8,0%	8,5%	4,2%	-9,5%
	03	0,2%	0,6%	0,2%	0,7%	0,1%	0,4%	0,3%	0,3%	0,1%	1,1%	1,9%	1,9%
	04	0,1%	0,4%	0,1%	0,4%	0,0%	0,2%	0,4%	0,1%	-1,2%	-0,5%	-1,3%	-1,1%
	05	0,1%	0,6%	0,2%	0,4%	0,2%	0,3%	0,4%	0,3%	-3,2%	-4,9%	-0,2%	-4,3%
	06	0,1%	0,5%	0,1%	0,4%	0,2%	0,2%	0,3%	0,3%	-0,2%	-0,3%	2,6%	0,0%
	07	0,1%	0,5%	0,3%	0,2%	0,1%	0,1%	0,4%	0,1%	-0,6%	-2,6%	-5,4%	-0,5%
	08	0,1%	0,5%	0,2%	0,2%	0,1%	0,1%	0,3%	0,2%	2,4%	0,8%	-1,5%	2,5%
	09	0,1%	0,4%	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,4%	0,3%	2,7%	-0,5%	-3,8%	3,3%
	10	0,1%	0,5%	0,1%	0,3%	0,2%	0,2%	0,4%	0,4%	5,9%	4,4%	-1,4%	6,4%